

Základní škola a mateřská škola Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772
tel.: 469321291, www.zsprosec.cz, email: skola@zsprosec.cz

PLÁN LOGOPEDICKÉ PREVENCE

MŠ - 2016/2017

OBSAH

ÚVOD	3
I. OKRUH.....	3
II. OKRUH.....	4
III. OKRUH.....	5
IV. OKRUH	6
V. OKRUH	7
VI. OKRUH	8
VII. OKRUH	9
VIII. OKRUH	10
8. ZÁVĚR	11

Plán logopedické prevence je součástí ŠVP PV „Pod otevřeným deštníkem“ a prolíná všemi činnostmi během dne.

Úvod

Řeč má pro vývoj dítěte a jeho fungování v budoucím školním prostředí mimořádný význam. Umožňuje rozvoj myšlení, ovlivňuje kvalitu poznávání, učení. Neméně důležitý je i sociální aspekt řeči – řeč slouží k dorozumívání, k utváření sociálních vztahů, má dopad na vnímání dítěte druhými a jeho postavení ve skupině.

Úroveň - komunikačních schopností předškolního dítěte je završením dlouhodobého zrání a učení, které je podmíněno a ovlivněno zejména:

- motorikou
- vnímáním
- sociálním prostředím

Prostřednictvím samostatného pohybu (hrubé motoriky) a manipulace s předměty (jemné motoriky) se dítěti výrazně rozšiřuje možnost poznávání. Dítě prozkoumává svět kolem sebe, manipuluje s předměty, experimentuje s nimi a zároveň je vnímá (vidí, slyší, cítí, dotýká se jich); tím získává informace, zkušenosti. Pro vývoj řeči je nezastupitelné také sluchové a zrakové vnímání. Plán logopedické prevence je rozčleněn osmi okruhy.

I. Okruh

- Všímání si celkového stavu výslovnosti u nemluvných dětí.
- Rozvíjet schopnost dítěte pojmenovat některé bezprostředně vnímané osoby, předměty a činnosti.

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře - výrazy obličeje - usmívat se, mračit...
- b) rty – stahování koutků rtů - vpravo, vlevo, rty lehce od sebe
- c) sešpulené rty x rty do kroužku – „posíláme pusou kamarádovi“
- d) dolní čelist – při zavřených ústech - vysunout čelist vpřed x vzad, doprava x doleva
- e) jazyk – vyplazování jazyka v rychlejším tempu

2. Dechové cvičení

- a) foukáme do různých směrů – nahoru x dolů, doleva x doprava, rovně, foukni si na nos, do ofiny, na bradu
- b) pomalý nádech, dlouhý výdech (uspávání kamaráda PŠŠŠ PŠŠŠ)
- c) prohloubený nádech a výdech s doprovodem pohybu – dítě si samo počítá na prstech délku výdechu

3. Artikulační cvičení

- a) slova opakujeme jako ozvěnu, já ukážu obrázek, řeknu slovo a dítě zopakuje
- b) říkanky – využít zásobník říkanek

4. Sluchové cvičení

- a) rozeznávání nejrůznějších zvuků v okolí a zvuků způsobených předměty
- b) poznat kamaráda podle zvuku

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) rytmyzace – básniček a říkadel s vytleskáváním

6. Zrakové vnímání

- a) přiřadit odstíny barev – pracovní list

7. Hrubá motorika

- a) pohybové hry „Dobrý den! Pojdte ven!“ - s padákem
- b) „Na domečky“- s kroužky

8. Jemná motorika

- a) manipulace se stavebnicemi, puzzle
- b) rozvoj kresby – kreslení - tužkou, malování – dle tématu
- c) rozvoj grafomotoriky- grafické cviky – dle tématu
- d) pohyblivost prstů – střídavé mávání prstů – „pá, pá“

II. Okruh

Důležité pro dítě a rozvoj jeho řeči je čtené slovo – předčítání dětem (pohádky, příběhy)

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře – vtáhnout tváře do úst, vtáhnout jednu tvář, kreslit prstem po tváři
- b) rty – přibližování a oddalování rtů se zvukovým efektem – praská kaštan, hrachový lusk
- c) dolní čelist – procvičování čelisti – otvíráme ústa, jako bychom chtěli sníst třešničku x jablíčko
- d) jazyk – otevřená ústa klapot koníčka

2. Dechové cvičení

- a) dlouhý nádech, prudký výdech – koulíme oříškem
- b) nádech nosem, dlouhý výdech, nádech nosem – prudký výdech ústy – foukáme do větrníků
- c) krátký nádech – dlouhý výdech s artikulací hůůů, fůůů, fíí – co vítr odnese
- d) nádech nosem- přerušovaný výdech – foukání do papírového proužku – žížala leze
- e) nádech nosem – výdech – foukáme do odkvetlé pampelišky

3. Artikulační cvičení

- a) napodobování přírodních zvuků – kukačka kuká KUKU, had SSS, cvrček CCC, ježek DUP
- b) opakování vět jako ozvěnu, tvořit věty na jednotlivá slova

4. Sluchové cvičení

- a) rozeznávání barvy zvuků a tónů – „Ptáčku, jak zpíváš?“
- b) rozeznávání výšky zvuků a tónů - „Na medvídky a páčky“
- c) rozlišování zvuků z přírody – CD nahrávky

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) určování první slabiky ve slově – s obrázky ovoce a zeleniny, hub, stromů
- b) rytmičtější slova – rozklad slov na slabiky

6. Zrakové vnímání

- a) poskládat obrázek z několika částí

7. Hrubá motorika

- a) pohybové hry – „Sluníčko, když ráno vstalo“
- b) cvičení – protahovací a uvolňovací cviky
- c) cvičení rovnováhy – čáp, holubička

8. Jemná motorika

- a) manipulace se stavebnicemi, s hříbečkovou mozaikou, navlékání bramborových, jeřabinových korálů, trhání, modelování, skládání z přírodnin
- b) rozvoj kresby – kreslení – trojúhelníkovými pastelkami, malování – prstovými barvami, otisky listů, skládání z přírodnin
- c) rozvoj grafomotoriky - grafické cvičení – fixace tvaru pomocí chůze po daném tvaru – „cesta lesem“
- d) pohyblivost prstů
 - postupné doteky palce s ostatními prsty na jedné ruce vpřed, i vzad
 - při natažených prstech přitažení a odtažení prstů k sobě a od sebe

III. Okruh

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře – nakrčit nos
- b) rty – tvořit pevný retný závěr, střídat s otvíráním úst (rybička)
- c) dolní čelist – udržet otevřená ústa (postupně prodlužovat)
- d) jazyk – vyplazování jazyka v rychlejším tempu (čert)
- e) ťukáme hrotem jazyka do každého zubu (počítáme zuby)

2. Dechové cvičení

- a) krátký nádech, dlouhý výdech (foukáme si na studené ruce)
- b) nádech nosem – foukáme jemně, silněji, nejsilněji (plamínek svíčky)

3. Artikulační cvičení

- a) říkanky – využít zásobník říkanek

4. Sluchové cvičení

- a) procvičování směrovosti zvuku a tónů – „Odkud zvoní zvoneček“
- b) poznáš, které slovo je nejdelší x nejkratší? Vytleskej si je – s obrázky
- c) poslech pohádky - reprodukce

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) rytmizace písniček s využitím pohybu
- b) procvičování a určování první hlásky

6. Zraková pozornost

- a) umístit obrázky na místo – prostorová orientace (nahoru, dolů, vedle...)

7. Hrubá motorika

- a) překážková dráha
- b) pohybová hra „Medvěd tančí“

8. Jemná motorika

- a) stříhání, vytrhávání, skládání papíru - svíčka, kreslení v písku – špetka – nácvik správného držení tužky
- b) rozvoj kresby - kreslení, malování – vodovými barvami
- c) rozvoj grafomotoriky- pracovní listy dle tématu
- d) pohyblivost prstů – ťukání prsty do desky stolu – střídavě – „hra na klavír“

IV. Okruh

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře – nadmout tváře (sysel)
- b) rty – vtahování rtů dovnitř (ztratili jsme ústa, pusy)
- c) pískání - špulení (meluzína)
- d) čelisti – procvičování- pohyb otvírání a zavírání – dvířka od pece
- e) jazyk - pohyb jazyka po hrotech H x D zubů – „ostříme pilu“
- f) zapřít hrot jazyka za H x D řezáky

2. Dechové cvičení

- a) dlouhý nádech, prudký výdech (odfoukni kuličku – od malé x větší x největší)
- b) pomalý nádech a pomalý výdech – foukáme do vložky
- c) hluboké dýchání (medvěd spí)
- d) pozvolný nádech x pozvolný výdech – foukáme do peříčka

3. Artikulační cvičení

- a) říkanky – využít zásobník říkanek

4. Sluchové cvičení

- a) procvičování intenzity zvuků a tónů – hry s pohybem – údery na bubínek, hra na klavír

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) rytmizace písniček a básniček s využitím pohybu
- b) jmenujeme věci na obrázku rozložené po slabikách – děti určí obrázek např. če-pi-ce, ru-ka-vi-ce...

6. Zraková pozornost

- a) hledat rozdíly na obrázcích

7. Hrubá motorika

- a) pohybové hry „Na mrazíky“
- b) denní cvičení „Les v zimě“
- c) cvičení postřehu, koordinace - házení , chytání míčku
- d) taneční kroky ve spojení s hudbou – s šátky

8. Jemná motorika

- a) manipulační cvičení – zapínání knoflíků, zipů, patentků, uzlování, mačkání, trhání papíru, uchopování droboučkových částic mezi prsty
- b) „špetka“- nácvik správného držení tužky

- c) rozvoj kresby – kreslení- zmizíkem – zimní krajina
- d) rozvoj pohyblivosti prstů – úchop prstový – při práci s modelínou, uděláme mezi prsty placičku

V. Okruh

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře – „nafukujeme tváře“ – položíme si ruce na tváře – nafukujeme balon, rukama pláceme „propíchneme balonek“
- b) rty - rty u sebe – roztáhnout koutky – pusa klauna
-rty lehce od sebe- vidíme zuby, které jsou postaveny kolmo na sebe – roztáhnout koutky - úsměv
- c) čelisti – krouživý pohyb dolní čelisti – „knoflíky“
- zvětšovat při otevřených ústech čelistní úhel
- d) jazyk – klapot koníčka
– „ přilepit“ celý jazyk k tvrdému patru – placka
– vypláznout jazyk – placatý- lopata, „dlouhou špičku“ – rovnou nesmí ležet na zubech

2. Dechové cvičení

- a) bránice se dobře cvičí smíchem – motivace smějeme se „od ucha k uchu“ jako klaun“
- b) prodloužený nádech nosem, výdech ústy (foukání brčkem do kaňky)
- c) pomalý nádech, přerušovaný výdech (bum, bum)
- d) nádech nosem – silný stejnosměrný výdech ústy – nafukování balónků

3. Artikulační cvičení

- a) říkanky – využít zásobník říkanek na téma, které nabízí ŠVP
- b) opakování vět jako ozvěnu (Kočičkem točí, ...s podporou obrázků)

4. Sluchové cvičení

- a) procvičování směrovosti zvuků a tónů – využití didaktických her např. „Kubo kde jsi?“
- b) u kterého ucha povídám (šeptám – některá zvolená hláska, slabika, slovo)
- c) hra s krabičkou – různý obsah – děti odhadují sluchem

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) poznej, co říkám - slova vyslovujeme po jednotlivých hláskách k-o-m-i-ní-k, p-r-i-n-c-e-z-n-a,...
- b) vybarvit obrázek, který při pojmenování začíná vybranou hláskou

6. Zraková pozornost

- a) poskládat obrázek z několika částí

7. Hrubá motorika

- a) rytmická chůze ve 2/4 taktu nebo 3/4 – stuhy, šátky
- b) cvičení s říkadly

8. Jemná motorika

- a) manipulace se stavebnicí- šroubování – opraváři
- b) skládání a lepení obličejů podle předlohy x vlastní fantazie
- c) skládání z mozaiky

- d) navlékání korálků pro princeznu
- e) rozvoj kresby – rozfoukávání barev, tužkou- dokreslení druhé části
- f) rozvoj grafomotoriky- psaní na tabuli houbou, pracovní listy
- g) pohyblivost prstů – postupné pokládání prstů do dlaně
- h) přibližování a odtahování ukazováku a prostředníku (kámen, nůžky, papír)

VI. Okruh

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře – „nafouknout“ H x D ret
- b) rty – rty u sebe – stáhnout koutky „k sobě“ špulit rty- „zobáček“
- rozkmitání rtů – „frkání“
- otvíráme x zavíráme rty (ptačí maminka krmí ptáčata)
- c) čelisti – napodobování žvýkání
- d) jazyk – hrot jazyka leží za D řezáky, hřbet jazyka se zdvihá směrem dopředu a

2. Dechové cvičení

- a) cvičení vdechových svalů (bránice) – motivace: ťukáme prstem do dlaně jako „ptáček na okně“ a důrazně šeptáme dvakrát opakovaně slabiku tukutuku
- b) výdech spojený s vyslovením jednoho slova – motivace: sova houká (sevřeme ruku před ústa – voláme hůůů)
- c) dlouhý nádech a výdech (probouzíme cvrčka)

3. Artikulační cvičení

- a) říkanky – využít zásobník říkadel na danou hlásku
- b) komunitní kruh – kontrola výslovnosti
- c) řekni, co vidíš kolem sebe – „Vlaštovička širým světem letěla, řekni, co všechno viděla“

4. Sluchové cvičení

- a) rozeznávání barvy zvuků a tónů – rozlišovat hudební nástroje, podle barvy tónů, ale důraz klademe na rozlišování hlasového zabarvení – hra „Ptáčku jak zpíváš?“
- b) rozlišování zvuků z přírody – zpěv ptáků, bzukot včel (rozvoj fonemického sluchu)
- c) rytmizace písniček s využitím pohybu „Čížečku, čížečku“...
- d) grafické znázornění krátké x dlouhé slabiky (podpora obrázků, zvonku, bzučáku ...)
- e) určovat poslední slabiku a hlásku (konec prvního slova je stejný jako začátek toho dalšího)

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) rozlišování délky slabik – vytleskávat slabiky – co slyšíš na začátku a na konci slova

6. Zraková pozornost

- a) odlišení shodné a neshodné dvojice lišící se detailem – pracovní list

7. Hrubá motorika

- a) poskakování, skákání snožmo, skákání po jedné noze – skákání panáka, skákání přes švihadlo
- b) cvičení postřehu, koordinace chytání a házení míčem

8. Jemná motorika

- a) manipulace se stavebnicemi- zatloukačka s hřebíčky, berušková mozaika
- b) rozvoj kresby – otisky a zapuštění barev
- c) rozvoj grafomotoriky - obrázky s barevným pískem – napodobení solení - do písku píšeme ukazováčkem
- d) psaní křídou na tabuli
- e) pohyblivost prstů - vysouvání prstů z pěsti – postupně – „kocouří dráčky“, házení a chytání drobných míčků

VII. Okruh

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře – „nafouknout“ P x L – píchla nás vosa
- b) „nafouknout“ P x L – přelévání tváře
- c) rty – rty u sebe – sešpulíme rty x rty do kroužku – „vypouštíme bublinky“
- d) čelisti – pozvolné a plynulé otevírání úst do maximálního rozevření a pozvolné a plynulé zavírání úst – velká ryba otevírá a zavírá pusu
- e) jazyk – mezi volně položené rty lehce vysunout hrot jazyka a zpět do úst (pohyb pomalý a v malém rozsahu, mezi rty se vysune jen hrot jazyka, ne větší část – šnek vystrkuje růžky)

2. Dechové cvičení

- a) pomalý nádech, dlouhý výdech (odfukujeme stéblo trávy)
- b) nádech nosem – prodloužený výdech- foukání do proužku papíru – „silný vítr před bouřkou)
- c) souvislý pomalý nádech a souvislý pomalý výdech (s artikulací „f“ nebo „š“ motivace „vítr suší prádlo“

3. Artikulační cvičení

- a) říkanky – využít zásobník říkadel na danou hlásku
- b) napodobování přírodních zvuků KAP, KAP, kukačka kuká KUKU, cvrček CCC, ježek dupe DUP

4. Sluchové cvičení

- a) hledáme schovanou věc, vydávající přiměřeně hlasitý zvuk
- b) diferenciací D x Ď, T X Ť. N X Ň – měkká a tvrdá kostka jako pomůcka

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) rozlišování délky slabik – vytleskávat slabiky – co slyšíš na začátku a na konci slova

6. Zraková pozornost

- a) zapamatování a vybírání obrázků, které dítě vidělo před schováním

7. Hrubá motorika

- a) taneční kroky ve spojení s hudbou, říkadly, využití pohybových her

8. Jemná motorika

- a) manipulace s kamínky, mušličkami ...
- b) rozvoj kresby – malování temperovými barvami, kreslení postavy

- c) rozvoj grafomotoriky- grafické cviky s říkadly
- d) pohyblivost prstů (brýle, strouhat mrkvičku, jak vysoko dosáhneš)

VIII. Okruh

1. Gymnastika mluvidel

- a) tváře – nafukujeme tváře- rukama pláceme – smějeme se přitom, mračíme - vtáhnout tváře do úst
- b) rty – rozkmitání rtů – „startujeme“
- c) rty lehce od sebe – vidíme zuby, zuby jsou kolmo na sebe – koutky, přitáhneme k sobě- vysunout rty přímo vpřed – komínek od mašinky
- d) čelisti – vysunout čelist doprava x doleva (lodička se houpá)
- e) jazyk – vsunout hrot jazyka mezi D ret a zuby x H ret a zuby - opička

2. Dechové cvičení

- a) nádech nosem – výdech s prodlouženým Ú (vlak jede tunelem, vjíždí do nádraží)
- b) dlouhý nádech a výdech (auto troubí – túúú, túúú)
- c) vleže na zádech – krčíme nohy – nádech nosem, natahujeme nohy – ššš- výdech ústy (motivace vláček), kontrola nádechu do břicha – ruce položené na břicho

3. Artikulační cvičení

- a) říkanky – využít zásobník říkadel na danou hlásku
- b) nápodoba zvuků – had SSSS, klokan skáče HOP, HOP

4. Sluchové cvičení

- a) rozeznávání zvuků – jede auto, jede vlak, letí letadlo...

5. Rozvoj fonemického sluchu

- a) rytmičká písníček a básniček s využitím pohybu

6. Zraková pozornost

- a) hledání předmětu v herně - motivace s plyškem: – kterého někam schováme

7. Hrubá motorika

- a) prolézání, plazení, lezení po čtyřech – strachový pytel
- b) klenba nohy, citlivost chodidel – smyslový chodníček

8. Jemná motorika

- a) rozvoj kresby- obtahování, vybarvování, skládání z přírodnin, malování houbičkovými barvami, kreslení olejovým pastelem
- b) rozvoj grafomotoriky- kreslení houbou na tabuli
- c) pohyblivost prstů – opřít palec o nos a ostatní prsty se pohybují – „dlouhý nos“
- d) uložení palce mezi ostatní prsty, ruka v pěst – „pupík“
- e) postupné proplétání a rozplétání prstů obou rukou

8. Závěr

- Spolupracujeme s klinickým logopedem (***viz plán spolupráce s klinickým logopedem***)
- Spolupracujeme s logopedickými asistentkami ze ZŠ (***viz plán spolupráce ZŠ a MŠ***)

V Proseči 3. 10. 2016

.....
Pavla Černá, DiS.
vedoucí učitelka MŠ

.....
Mgr. Josef Roušar
ředitel ZŠ a MŠ Proseč